

امنیت و جنسیت در فضاهای شهری: مطالعه کیفی حق زنان به شهر

تاریخ دریافت: ۱۳۹۲/۱۱/۲
تاریخ پذیرش: ۱۳۹۲/۱۲/۲۱
مریم رفعت جاه^۱
محمود شارع پور^۲
لادن رهبری^۳

چکیده

زمان و مکان در فضاهای شهری به دو گونه امن و غیرامن تقسیم بندی شده است. اگرچه امنیت مساله‌ای فراجنسیتی است؛ زنان به دلیل احساس ناامنی بیشتر نمی‌توانند از فضاهای شهری استفاده کنند. احساس امنیت یکی از مولفه‌های حق به شهر در نظریه شهری لوفور است که در این پژوهش به عنوان یکی از عوامل پیش‌بینی کننده میزان بهره‌مندی از حق به شهر مورد بررسی قرار گرفته است. یافته‌های به دست آمده با روش کیفی و مصاحبه‌های نیمه ساخت یافته با زنان ۲۵ تا ۵۵ ساله تهرانی نشان می‌دهد که قریب به نیمی از زنان مورد مطالعه احساس می‌کنند که در محلاتی امن و بیش از نیمی از آنان احساس می‌کنند که در محلات نسبتاً امن، ناامن یا بسیار ناامن زندگی می‌کنند. چهار عامل در نگرش و ادراک زنان از امنیت شهری مؤثر شناخته شد: ویژگی‌های فضای شهری، میانجی‌های انسانی، حافظه جمعی و چندپارگی زمانی. در فضاهای شهری به ترتیب اولویت، کاربری‌های ناهم‌خوان، روشنایی مصنوعی کم، بسته بودن فضا، تک جنسیتی بودن فضا و عدم امکان گریز سبب ایجاد احساس ناامنی است. سه چهارم زنان مورد مطالعه به مؤثر بودن حامی فردی و دوسوم آنان به تأثیرگذار بودن حامی عام اشاره کرده‌اند. میانجی‌های انسانی تأثیر مهمی در کاهش احساس ناامنی زنان در فضاهای شهری دارد. به طوری که قریب به یک سوم افراد مورد مطالعه نقل قول‌ها و تجربیات نزدیکان و بیش از ۸۰ درصد آنان اخبار رسانه‌های گروهی را بر احساس ناامنی خود تأثیرگذار دانسته‌اند.

واژه‌های کلیدی: احساس امنیت، جامعه، حق به شهر، زنان، شهروندی، فضا